

Ogrodnik radzi

W nawiązaniu do tematów omawianych poprzedniej jesieni, chciałbym przedstawić podstawowe zasady uprawy winorośli. Winorośl jest najbardziej długowieczna spośród uprawianych u nas krzewów. Przeciętna długość uprawiania tej rośliny wynosi 60-80 lat. Choć obecna intensywna uprawa i nowe odmiany skróciły ten okres. Pierwsze plony możemy zbierać po kilku latach, a najbardziej regularne plonowanie krzewów osiąga się pomiędzy 10-tym a 20-tym rokiem po posadzeniu. W dzikich, naturalnych siedliskach winorośl jest lianą, osiągając często duże rozmiary. W uprawie poprzez silne cięcie ogranicza się rozmiary krzewu aby umożliwić przeprowadzanie zabiegów pielęgnacyjnych i zbiór owoców. Krzewy te zwykle wytwarzają głęboki system korzeniowy, dzięki czemu docierają do wód głębiej zalegających. Pień krzewu ma różną wielkość w zależności od sposobu prowadzenia. Przy niektórych formach prowadzenia, występują szkieletowe, wieloletnie części krzewu tzw. ramiona. Winorośl owocuje na jednorocznych pędach, które wyrastają z pąków znajdujących się na ubiegłorocznych pędach zdrewniałych- tzw. łozie. Jednoroczne pędy wyrastające wprost z wieloletnich części krzewu najczęściej nie owocują. Winorośl jest rośliną ciepłolubną i warunki panujące w Polsce jej nie sprzyjają. Wszelkiego rodzaju osłony i miejsca zaciszne w znacznym stopniu poprawiają rozwój i plonowanie tych roślin. Należy pamiętać, że kwiatostany wytrzymują minimalnie 0 stopni i podczas przymrozków na pewno przemarzną, jak to miało miejsce w tym roku. Wzrost roślin i owocowanie są najlepsze w temperaturze 25-30 C. Bardzo ważnym czynnikiem rozwoju jest dostęp do światła słonecznego. Należy wybierać miejsca oświetlone ze wszystkich kierunków, ponieważ w naszej szerokości geograficznej natężenie światła słonecznego jest za małe. Winorośl nie jest zbyt wymagająca co do gleby, należy jednak unikać gleb ciężkich i podmokłych. Dobrze rośnie na glebach lżejszych, łatwo nagrzewających się, o odczynie zbliżonym do obojętnego. Jest dość odporna na suszę, jednak dla uzyskania obfitego plonu konieczne jest okresowe nawadnianie. Spośród wielu tysięcy odmian uprawianych na całym Świecie można wyróżnić dwie grupy. Pierwsza obejmuje winorośl europejską, nazywaną także szlachetną(*Vitis vinifera*). Do drugiej zalicza się winorośl mieszańcową, która obejmuje krzyżówki *V. vinifera* z innymi gatunkami pochodzącymi głównie z Ameryki Północnej. Przy sprzyjających warunkach uprawy winorośl europejska ma bardziej dorodne i smaczniejsze owoce niż mieszańce. Do najcenniejszych odmian winorośli uprawianej u nas należy Skarb Pannonii. Pochodzi z Węgier. Ma zielonożółte owalne, smaczne i duże jagody o masie 3-5g. Grona są wielkie (18-26cm długości). Krzewy tej odmiany charakteryzują się silnym wzrostem i dużą plennością. Z reguły już w trzecim roku obficie owocują. Równie polecaną

odmianą jest też pochodząca z Węgier Królowa winnic. Owoce dojrzewają około dwa tygodnie później niż Skarb Panonni, ale mają za to wyraźny muszkatołowy aromat i znacznie lepsze właściwości smakowe. Frenkenthal (synonimy: Black Hamburg, Trollinger). Odmiana o prawdopodobnie niemieckim pochodzeniu, ma jagody prawie kuliste, przeważnie duże, ciemnogrnatowe o słodkim i soczystym miąższu. Większość europejskich odmian jest wrażliwa na mączniaka właściwego i rzekomego, powodującego z reguły w drugiej połowie lata mączysty nalot na liściach lub żółknięcie i opadanie liści (ten drugi). Ciekawostką jest fakt rozpoczęcia chemicznej ochrony roślin od walki właśnie z tym grzybem, za pomocą tzw. cieczy bordoskiej pierwszy raz zastosowanej prawie 130 lat temu. Świadczy to dobitnie o znaczeniu upraw winorośli w rozwoju naszej cywilizacji. Przed sadzeniem roślin, szczególnie na lekkiej glebie wskazane jest zastosowanie przefermentowanego obornika i wymieszanie go z glebą tak, aby nie stykał się bezpośrednio z korzeniami. Krzewy winorośli wymagają corocznego cięcia, które jest najważniejszym agrotechnicznym zabiegiem decydującym o powodzeniu uprawy. Cięcie polega na usuwaniu jednorocznych przyrostów i zbędnego starego drewna. Usuwanie zdrewniałych części roślin określa się mianem „cięcia na sucho”. Reguluje ono siłę wzrostu krzewu i wysokość plonu poprzez pozostawienie odpowiedniej liczby pąków, z których rozwiną się latorośle. Przeprowadza się je jesienią, po zrzuceniu liści, lub wiosną w marcu. Na krzewie pozostawia się taką liczbę pędów, która zapewni dobre oświetlenie roślin i umożliwi prawidłowe wykonywanie zabiegów ochronnych. Im mniej pąków pozostawia się na krzewie, tym pędy, które z nich wyrosną będą silniejsze. W zależności od liczby oczek pozostawionych na łozie cięcie dzieli się w sposób umowny na: krótkie (1-5 pąków tzw. czopy), średnie (6-7 pąków) i długie (ponad 8 pąków). Przy wielu sposobach prowadzenia wykorzystuje się tzw. cięcie mieszane. Na krzewie pozostawia się wtedy zarówno krótkie czopy zastępcze, jak i długie pędy owocujące. Najprostszym systemem prowadzenia krzewów jest cięcie „na głowę”. Krzew ma wtedy niewielki pień, który po kilkunastu latach życia przybiera kształt nieregularnej „głowy”. Na obwodzie pnia pozostawia się najczęściej 5 równomiernie rozmieszczonych czopów po 2-3 oczka każdy. Aby uzyskać taką formę, jesienią lub wiosną tnie się krótko, wszystkie pędy na 1-2 oczka. W drugim i trzecim roku cięcie jest podobne. Docelową liczbę pędów osiąga się z reguły w czwartym roku. Po więcej informacji odsyłam do publikacji Jerzego Liska pt. „Winorośl pod osłonami”. Życzę udanej uprawy.